

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-дослідницький центр “Германістика ХХІ ст.”
Міністерство освіти республіки Білорусь
Мозирський державний педагогічний університет імені І.П. Шамякіна
(м. Мозир, Білорусь)
Федеральне міністерство освіти і наукових досліджень Німеччини
Інститут мов (м. Кассель, Німеччина)
Міністерство науки і вищої освіти республіки Польща
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохово, Польща)
Узбецький державний університет світових мов (м. Ташкент, Узбекистан)
Southwest Jiaotong University (м. Ченду, Китайська народна республіка)
Мовний центр “Tutor” (м. Мелітополь, Україна)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНАВАННЯ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ В СУЧASNOMУ ПОЛІЕТНІЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

(Мелітополь, 23-24 вересня 2016 р.)

**МАТЕРІАЛИ III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

Мелітополь - 2016

УДК 81'24:316.74(06)

ББК 81.4я5

A 43

**Конференцію проведено згідно з планом проведення наукових конференцій та семінарів з проблем вищої освіти і науки на 2016 р.
(наказ МОН України № 1/9-34 від 21.01.2016 р.)**

Редакційна колегія:

Молодиченко Валентин Вікторович – доктор філософських наук, професор;

Коноваленко Тетяна Василівна – кандидат педагогічних наук, професор;

Денисенко Надія Валеріївна – кандидат філологічних наук, доцент;

Жила Наталія Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент.

A43 Актуальні проблеми функціонування мови і літератури в сучасному поліетнічному суспільстві: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Мелітополь, 23-24 вересня 2016 р.). – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – 320 с.

У збірнику оприлюднено матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, яка відбулася у м. Мелітополі 23-24 вересня 2016 р.

Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів різних рівнів.

У тезисах збережено орфографію та пунктуацію авторів.

За точність викладення матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК 81'24:316.74(06)

ББК 81.4я5

© Авторський колектив, 2016

ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ГНОСЕОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО МОВОЗНАВСТВА

Білоусова Т. П. <i>Біоетична термінографія: підходи та перспективи</i>	8
Гармаш А.Б. <i>Реалізація традиційних телескопічних моделей творення англомовних інновацій (на матеріалі неологізмів 2016 р.)</i>	13
Гармаш О.Л. <i>Сучасна трансдисциплінарна орієнтація когнітивної лінгвістики</i>	16
Зуфарова К.З. <i>Национально-культурная специфика топонимов Англии</i> ...	20
Мілько Н.Є., Сула О.С. <i>Формування лексичних навичок на старшому етапі навчання англійської мови</i>	26
Мінкова О.Ф., Бондаренко Н. <i>Експресивний потенціал фразеологічних одиниць у творі Оксани Забужско «Let my people go»</i>	30
Насалевич Т. В. <i>Емоційно-оцінна лексика у мові</i>	34
Олійник Е. В. <i>Семантичні особливості синкретичних з'ясувальних складнопідрядних речень у газетній публіцистиці</i>	36
Постолова І. В., Томарєва Н. О. <i>Лексема «Латина» у мовній свідомості студентів</i>	41
Приходько Г. І. <i>Виміри оцінних мовленнєвих актів</i>	44
Приходько О. О. <i>Ключові вербалізатори опозитивних концептів ЖИТЯ – СМЕРТЬ у готичній лінгвокультурній традиції (на матеріалі англомовних романів про вампірів)</i>	50
Самчук О. <i>Стилістичні особливості вживання стилістичних конструкцій у романі Дж. Селінджаера “The Catcher in the Rye”</i>	54
Сіроштан Т. В. <i>Засоби реалізації категорії абстрактності в українській мовній картині світу</i>	57
Кучерява Н.А., Куликова Л.А. <i>Формування інтересу учнів старших класів до навчання іноземної мови</i>	61

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО Й ЗАРУБІЖНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА У СВІТЛІ НОВІТНІХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Афанасенко Д. С. <i>Лексические средства обозначения голосовых модуляций персонажей в рассказе У.С.Моэма «Дождь»</i>	64
--	----

англійської мови на початковому етапі навчання.....	275
Шулик П.Л. До проблеми організації самостійної роботи студентів із зарубіжної літератури.....	

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Балаєва А.Р. Використання художніх засобів у ліриці пісень співачки Adele.....	279
Дроздович Ю.В., Лихач Т.П. Повтор как средство акцентуации и экспрессивизации речевых интенций (на примере оригинала и перевода произведения И. С. Тургенева “Стихотворения в прозе”).....	281
Кинжемуратова З.М. Особенности перевода медицинской терминологии с английского языка на русский.....	286
Кірсанова С.С. Перевод как средство интеркультурной коммуникации.....	290
Кумпан С. До проблеми відтворення комічного потенціалу тексту у художньому перекладі (на прикладі новелістики Івліна Во).....	295
Максименко Л.О. Current trends in approaches to translation training.....	301

КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНІ АСПЕКТИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Ахмеджанова Д.А. Становление лингвокультурологии как науки в современной отечественной лингвистике.....	306
Канівець А.В. Особливості функціонування емотивної лексики в англомовних публіцистичних текстах.....	310
Назмутдинова К.Р. Языковой портфель как необходимый документ современного гражданина Узбекистана.....	313
Романова Н.В. Семантика порівнянь як маркерів базових емоцій (на матеріалі українських геройко-фантастичних казок, перекладених німецькою мовою).....	316
Тойирова А.Б. The development of Communicative language teaching in Uzbekistan.....	322
Москаleva L. Yu., Чорна В. В., Яковенко I. O., Діалогічна взаємодія релігійних меншин у національно-державному поступі народів Північного Приазов'я.....	326

Москаleva L. Yu.,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Чорна В. В.,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Яковенко I. O.,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ДІАЛОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ РЕЛІГІЙНИХ МЕНШИН У НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНОМУ ПОСТУПІ НАРОДІВ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я

Культурне і духовне відродження української держави породило до життя ряд релігійних організацій, що вирізняються певною конфесійною принадливістю. Наявність поліконфесійної регіональності українських земель ставить перед державою питання налагодження конструктивних відносин між релігійними організаціями, а також врахування тенденцій міжнародного співробітництва.

Регіон Північного Приазов'я завдяки колоніальній політиці Російської імперії отримав досить цінний досвід етноконфесійного співробітництва. На даній території протягом досить тривалого часу відбувався цінний діалог і культурна взаємодія різних етносів і конфесій.

Питанням релігійного і етнічного життя Південної України присвячені праці І. Лимана, а висвітленням релігійного життя Північного Приазов'я займалися О. Авдєєва, А. Гедьо, Н. Бацак та інші.

Незважаючи на досить суттєвий доробок вітчизняних і зарубіжних вчених щодо історії існування релігійних меншин на території України, питання дослідження практики діалогічної взаємодії залишається не розглянутим.

Територія Північного Приазов'я здавна була заселеною представниками різних релігійних меншин. Серед них найчисельнішими були етнічні групи українців, росіян, німців, поляків, чехів, болгар та інших.

Ключовим фактором соціального, релігійного та економічного життя населення, звичайно, є територіальна приналежність. До регіону Північного Приазов'я ми віднесемо Мелітопольський та Бердянський повіти Таврійської губернії, а також³ Маріупольський повіт Катеринославської губернії. Щодо сучасного адміністративного поділу території України, то О. Авдєєва зазначає, що до Північного Приазов'я відносяться “Мелітопольський, Приазовський, Приморський, Бердянський, Чернігівський, Куйбишевський, Розівський, південно-східна частина Пологівського та південна частина Оріхівського районів Запорізької області та південна частина Донецької області” [1, с. 56].

Щодо заселення вище згаданої території, слід відзначити ключову ланку побудови діалогічної взаємодії релігійних меншин – політику російського уряду на чолі з Катериною II. Питання міжконфесійного характеру були вирішені наданням можливості селитися на території Росії всім бажаючим іноземцям. Панівною релігією Північного Приазов'я було християнство. Першими переселенцями стали греки, що сповідували християнство, адже на час переселення (1762 р.) еліта кримських татар мала ісламське направлення і не надавала можливості розвитку християнським конфесіям. Привабливою стороною переселення греків на територію Північного Приазов'я стало надання певних пільг: можливість отримати 30 десятин землі, відмінності в оподаткуванні і захист від служби в армії.

Для підтримки збільшення чисельності південно-східної частини Малоросії у 1820 р. було переселено німецьких колоністів (менонітів) і хрещених євреїв [4].

Найбільшу частину регіону Північного Приазов'я становили малороси і великороси. Взаємодія на культурному, економічному і релігійному рівнях означених національних меншин, призвела до асиміляції греків, менонітів і

євреїв. Хоча слід зауважити, що зазначені етнічні групи змогли зберегти свою унікальну культуру і національну ідентичність через сферу духовної взаємодії.

Наступні роки (1790-1796) були досить плідними щодо розселення у Північному Приазов'ї представників різних етносів, які за віросповіданням були католиками, лютеранами, кальвіністами і протестантами.

Досить плідним був 1803 рік для розселення німецьких колоністів – менонітів. За даними перепису 1897 року в Маріупольському повіті проживало 20 тисяч менонітів, більша частина яких була лютеранами [6].

Меноніти були досить працьовитими і освоєння цілинних земель їм легко вдавалося. Жили німці-меноніти маленькими компактними групами, дотримувалися своїх звичаїв і обрядів, релігійного способу життя. Слід зауважити, що колонія Розенберг (смт Розівка), Бергталь (с. Республіка), Ямбург (с. Новокрасновка), Марієнтал (с. Мар'янівка) та інші населені пункти Приазовського району були засновані саме менонітами [3].

Появу болгар на території Північного Приазов'я, зокрема, у Мелітопольському і Бердянському повітах відносять до часу потужних міграційних хвиль болгарського населення (1861-1863 роки) з Бессарабських колоній і північно-західної Болгарії. Болгари від уряду отримали статус переселенців і певні пільги (12 десятин землі на особу чоловічої статі) [7, с. 20]. Болгарське населення розташувалося невеликими групами також між уже існуючими селами у Приморському, Приазовському та Якимівському районах Запорізької області. Щодо релігійної ідентичності болгар, то основну масу населення становили православні християни.

Чехи на території Північного Приазов'я були переселені з Перекопського повіту (Криму) через непридатність землі для обробітку і вирощування зерна на отриманих наділах. У Мелітопольському повіті Таврійської губернії чехами було засновано колонію Чехоград (сучасна назва – Новгородківка).

Розселення польського національного етносу на землях Північного Приазов'я розпочалося ще в XVI–XVII століттях, коли частина українських земель перебувала під владою Великого князівства Литовського. Нові

міграційні процеси переселення поляків на територію Північного Приазов'я пов'язані із 60-ми роками XIX століття, а саме скасуванням кріпосного права і стрімким розвитком капіталізму. У районах Середнього Придніпров'я і Приазов'я значно збільшилася кількість переселенців, що хотіли заробити грошей на підприємствах, а згодом залишалися на даній території.

Переселенці сповідували католицизм і мали яскраве конфесійне забарвлення. Католицькі громади, які існували на той час в Південній Україні намагалися виступати за свої права сповідувати католицизм.

Слід зауважити, що переселенці-поляки спочатку складали присягу на вірність Росії, а потім заповнювали прошення про надання можливості служити при церкві. “Прошення” – спеціальний документ, за яким переселенець надавав короткі бібліографічні відомості про себе із зазначенням віросповідання. Новоприбулі поляки служили при православних церквах деякий час, а потім подавали прохання про висвячення у різноманітні духовні сани. Зазначимо, що лист переходу до православного віросповідання був визначенням адміністративним документом і був однаковим як для католиків, так і для юдеїв, мусульман і інших.

Переселення євреїв до Північного Приазов'я мало суто колонізаційне забарвлення урядової політики Російської імперії. Господарське освоєння цілинних земель надавало можливість євреям переселятися на територію Росії, точніше, на неосвоєні землі Північного Приазов'я.

Цікавим фактом політики колонізаційного переселення євреїв стало дотримання юдейського способу життя. Більша частина переселенців-євреїв була вихідцями із Польщі і Білорусії.

В порівнянні із іншими колоністами Північного Приазов'я (греками, поляками, німцями, чехами), єрейське переселення завдавало суттєвих незручностей через іудаїзм. Іудаїзм, як певний спосіб життя, регламентував всі сфери організації життєдіяльності єрейських поселенців. Дана релігія визначала дні, коли можна працювати і слугувала своєрідною етикою поведінки новоприбулого населення. Саме тому однією з умов переселення євреїв на

родючі землі Північного Приазов'я стало хрещення євреїв. В цей час створюється “Товариство ізраїльських християн”.

Щодо освітнього процесу єврейських поселенців, то слід відмітити існування початкової школи талмуд-тори івищої школи. Початкова школа була спрямованою на самоідентифікацію єврейського населення. У цьому закладі вивчалися основні постулати іудаїзму, вчили читати і писати. Для послаблення національної ідентичності єврейських колоністів російським урядом було проведено ряд реформ в освітніх сферах. Наприклад, було введено російську мову, читати тору можна було лише уривками, що були визначені чинною держаною освітньою програмою [2].

Підсумовуючи вище зазначене, слід наголосити на тому, що релігійні меншини Північного Приазов'я мирно співіснували. Їх відносини були побудовані в основному на економічних зв'язках. У середині XIX століття в основному завершився процес освоєння Північного Приазов'я. Культури народів Північного Приазов'я зазнали певних змін і модифікацій.

Дотримання толерантного ставлення по відношенню до звичаї і традицій різних етносів і конфесій, об'єднаних спільною територією проживання, допомогло сформувати і підтримувати діалог між релігійними меншинами Північного Приазов'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авдеєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї: дис. ... канд. іст. наук :07.00.01 / О. С. Авдеєва; Бердянськ. держ. пед. ун-т. – Запоріжжя, 2016 – 301 с.
2. Івацький В. І. Трансформації грецької ідентичності в українському Північному Приазов'ї / В. І. Івацький // Науковий вісник МДУ ім. В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. – Миколаїв, 2014. – Вип. 3.37 (105). – С. 23-27.